

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:
Helyben: Félévre 6.— kor. negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— „ negyedévre 4.50 „

Felelős szerkesztő:
SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Arany János-utca 2. szám. — Telefon 412.

Dr. Szántó Sámuel.

A Kölcsönös Segélyző-egylet jubileuma.

Azt mondják, hogy Magyarországon nem terem meg a polgári erény; aki azt virágjában akarja látni, Német és Angolországot kell fölkeresnie, avagy éppen Amerikáig kell fáradsnia. Ez állításban bizonyára kevés az igazság, mert ha nincs is olyan erősen kifejtett polgári osztályunk, mint a nyugati államokban, polgári erénnyel ékeskedő férfiut elég sokat tudunk mutatni hazánk határain belül is.

A legfőbb polgári erények: munka, szorgalom, takarékoság és becsület sok helyt diszítik Magyarországon is, legfőbb gondosabb kutatás kell, hogy rá találjunk, mert nem is igazi polgári erény az, amely hivalkodik és fitogtatja magát.

Debrecen városában sohasem hiányoztak a polgári erények, hiszen a város ezeknek köszönhetette a multban vitt művelődési vezérségét és maig is kimeríthetetlen anyagi erejét. A jelen nemzedék sem kevés példát szolgáltat erre és e példák között valóban nagyon elől emlegethetjük dr. Szántó Sámuel, mint akiben a főntebb felsorolt polgári erények a legszebb arányban egyesülnek.

Tudjuk, hogy dr. Szántó Sámuel nem szívesen hallja a dicsérő szavakat,

mert az ő erényeivel is velejár a szerény visszavonultság, de most mikor egy általa teremtett közhasznú intézmény befejezte 25 éves működését, nem lehetünk tekintettel dr. Szántó Sámuel érzékenységére, hanem itt a nagy nyilvánosság előtt is méltatnunk kell az ő rendkívüli érdemeit.

Dr. Szántó Sámuel több, mint egy negyedszázada lakja Debrecen városát és ez idő alatt legalább is két embernek a nemes, áldásos és dusan gyümölcsöző munkáját végezte bámulatos szorgalommal és a legnagyobb lelkiismeretességgel. — Egyrészt egyik legképzettebb, legbuzgóbb tanára volt a felső kereskedelmi iskolának, amelyben a magyar nyelvet, történelmet és földrajzot széleskörű tudással és fényes sikerrel tanította és amelyben, mint tanár és mint az önképzőkör vezetője a tanuló nemzedékek hosszú sorával közölte a maga gazdag szakismereteit és mély hazaszeretét. — Dr. Szántó csupán iskolai munkásságával is hálára kötelezett száz meg száz tanulót és megannyi szülőt, de városunk történetében másnemű tevékenységével öröközte meg nevét.

Dr. Szántó Sámuel ugyanis egy termékeny és messzekiható eszmet hozott magával, amikor Debrecenbe, az akkor kereskedelmi akadémiának nevezett iskolába tanárnak választották. Közgazdasági tanulmányaiból és szülőföldjén szerzett tapasztalatokból ismerte a heti befizetésekre alapított hitelszövet-

kezetet, ezt a takarékoságra szoktató, a tagokon kölcsönös erővel segítő pénzügyintézetet és alighogy megismerkedett Debrecen viszonyaival, sietett megteremteni az első debreceni kölcsönös segélyző-egyletet, amely most ünnepli fenállásának 25. évét. Aki végig tekint ez intézet életén, annak okvetlenül eszébe jut a kisdud makk, amely hatalmas fölggyé fejlődik, mert szinte szédületesen megnőtt az a nemcsak kicsiny, hanem egykor kicsinyelt egyesület, mert a Szántó alapította ismeretlen intézetecske egy rövid negyedszázad alatt Debrecen egyik legismertebb, legforgalmasabb pénzügyintézetévé emelkedett, amely bátran odaállítható Debrecen legrégebb és legtekintélyesebb takarékpénztárai és bankjai mellé. — Alig néhány száz heti betéttel kezdte meg működését a kölcsönös segélyző-egylet egy szűk bérelt szobában egyetlen egy hivatalnokocskával, ma pedig a heti betétek száma tizezrekre, összege milliókra rug, az intézet külön épületet foglal el, számos jól fizetett tisztviselőt, gyakornokot és szolgát foglalkoztat és csak rövid idő kérdése, hogy a maga hatalmas palotájába költözzék.

Ez a közgazdasági életünkben páratlan eredmény első sorban dr. Szántó Sámuel érdeme, amit a nép már rég elismert azzal, hogy a kölcsönös segélyző egyletet rövidesen Szántó-banknak nevezte. Anélkül, hogy mások érdemét el akarnám tagadni, főképp a dr. Szántó Sámuel tudása, szakértelme,

Az arany leány.

A „Debreczen” számára Irta: Vidovich Ernő.

VII. A bártfai találkozás.

Czverzsina őrnagné egy juniusi délután felkereste a giráltfalvi szomorú, üres kastélyt és addig könyörgött Girált Bélának, amíg megengedte, hogy Klári elkísérhesse az anyját Bártfára. Az asszony újabban nagyfokú idegességben szenvedett, azt is az idegesség sugta neki, hogy szívtelen és igazságtalan volt a leányához. Minden hibáját jóvá akarta tenni avval, hogy Bártfára magával viszi. Kevés asszonyi hiúság is volt részes tervében, félt, hogy Czverzsina őrnagnét a büszke felvidéki urinép meg sem fogja ismerni, míg Klári mellett bizonyára tündökölni fog ő is.

Klári szó nélkül beleegyezett. Még azt sem bánta, hogy „az idegen ember”, aki tőle anyját elrabolta, velük jön. Újabban sivárnak, üresnek találta az életét. Egy ideig örömet talált a Zsófiával való közös sóhajtozásban, sokszor elgondolkodott, hogy ő most milyen érdekes és csak később kezdett eszmélni, hogy az ember nem arra van teremtve, hogy egyetlen csalódásért kisírja az összes könyeit. És főleg, hogy vörösré sirja két szép szemét, mintha soványító kurát akarna használni. Az egészséges szervezet követelte a maga részét. Annak nem volt elég a temérdek aszpirin és veronal, szorakozást keresett.

Czverzsina őrnagy különben nem sok

vizet zavart. Örült, ha szolgálatot tehetett a hugának, vagy — amint gondolatban nevezte — a leányának. Megcsontosodott bakatiszt volt. Pedig valaha neki is voltak álmái. Azaz csak egy; huszár akart lenni. Amikor váratlan sohasem álmódott s szerencséje akadt, hogy a gazdag, ünnepeit Girált Béláné megszerette a cseh származású, szőke halványarcu hadnagyot. És érette szakított multjának minden hagyományával és lemondott gügyögő, kicsi leánykájáról, akkor éjszakánként sokszor jelent meg előtte a délceg, kék attillás huszár alakja. Magát látta vágató svadron élén, vagy a nagyuri társaságokban, ahová a fényes, zsinóros egyenruha belépő jegy.

Hamar kijózanodott. A csuf, esős, novemberi reggel, mikor megtudta, hogy a felesége minden vagyonáról lemondott, csakhogy az övé lehessen, egy zerre elrabolta az álmait. Ő tovább vezényelte hóban, fagyban a szakaszát, vesződött ostoba tót ujonccokkal és hamarosan elfeledte minden ábrándját. A sok vesződség alázatosná tette. Érezte, hogy a felesége az övénél sokkal szebb álmokról mondott le a szerelméért és reszkedett, hogy a magával elégedetlen asszony lelkében előbb-utóbb feltámad ez a gondolat. Azért maradt mindig alázatosnak.

Bártfán nagyon visszavonult életet éltek. Klári nem akart emberek közé menni. Még a nagy sétányra sem ment velük. Egész nap a nyaraló verandáján ült kényelmes karosszékében és olvasott. Gondolatait foglalta el ezekkel

a szentimentális, német regényekkel, amelyeket különben gyűlölt.

Egy juliusi reggel — anyja és az őrnagy még lustálkodtak — az utolsó lépcsőfokról ismerős hang szólította meg:

— Szeretném tudni, mit olvas?

Klára meglepetve pillantott fel a könyvből. Első pillanatra meg sem ismerte a György László éles, ellenszenves vonásait. Azután mosolyogva nyújtotta ki a kezét a veranda falkoriáján.

— Végre egy őszinte ember, aki nem fog kényeztetni, mondotta. Mikor érkezett?

— Az este — felelt György. És az első utam magához vezetett.

— Maga is megváltozott.

Már hizeleg.

— Nem, de én akartam meghozni az örömhirt. Képzeld, Girált Gézával utaztam. Jövendő családjával jött ide nyaralni. Gondoltam, hogy örülni fog a kedves híreknek, azért siettem magához.

És ezt nem simán, egykedvűen mondotta, mint a hivatásos, kellemetlenségekhez utazó nagynénik, hogy jóbarátok szokták, de gunyosan, rossz akarattal.

Klári nem árulta el magát. Változatlanul mosolyogva nézett reá.

— Bántja talán a Géza házassága?

— Engem? Nem. Azaz nem jól mondotta. Mondja csak azt; a Girált Géza eljegyzése. Ha majd a paptól kijöttek, akkor beszéljünk házasságról.

buzgó kitartása és lelkiismeretes körültekintése tette a kölcsönös segélyző együletet nemcsak a debreceni pénzpiacnak hatalmas tényezőjévé, amelyet ezer meg ezer iparos, kereskedő, gazda, általában hitelre szoruló ember csak áldva emlegethet, hanem követendő példává is, a melyre támaszkodva és amelytől buzditva a hasonló szövetkezeteknek és pénzintézeteknek egész sora hajtott ki Debrecennek és Debrecen vidékének közgazdasági földjéből.

Midőn Debrecen városának nagy társadalmá, hatóság, bankok, takarékpénztárak, hitelszövetkezetek, kereskedelmi és ipari vállalatok ma együtt ünnepelnek a jubiláló kölcsönös segélyző együlettel. akkor mi az ünneplők nevében őszinte, igaz szívből üdvözljük az intézmény megteremtőjét, a polgári erények megtestesítőjét, a munka, a szorgalom, takarékoság és becsület igazi tanító-mesterét, dr. Szántó Sámuel.

K.

Megszavazták az ujoncokat.

A képviselőház ülése.

(Fővárosi tudósítónktól.) *Justh* Gyula elnök egynegyed 11 órakor nyitja meg az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök tudomására hozza a Háznak, hogy egy Várnai Dezső nevű budapesti polgár, gróf Dennyovszky Sándor országos képviselő ellen összeférhetlenségi esetet jelentett be azon a címen, hogy Bennyovszky a tátrafüredi villamos vasút részvénytársaság igazgatósági tagja, holott nevezett társaság állami támogatással működik. Mivel azonban az összeférhetlenség bejelentését nem támogatták a szükséges okmányokkal, s ezért az iratokat a Ház levéltárába helyezték.

Interpellációkat jegyeztek be a mai napra: *Pető Sándor* a „Népszava“ pályaúdvári elárúsításának megtiltása ügyében, *Popovics Dusán* a nagy-szerb árulás miatt, *Surmin György* horvátországi ügyekben, *Szentiványi Gábor* pedig Hunyad megye főispánjának állítólagos szabálytalanságai ügyében intéz kérdést a belügy-miniszterhez. *Hoffmann Ottónak* a múlt ülések

egyikéről visszamaradt interpellációjára is ma fog sor kerülni.

Elnök javaslatára elhatározzák, hogy csak előbb nem végeznek az ujoncjavaslatokkal, akkor fél 3 órakor térnek rá.

A napirend.

Az ujoncjavaslatok tárgyalását folytatták ezután. A zárószó jogán szó illeti *Molnár Jenőt*, aki rövid felszólalásában elismeri, hogy a monarchia hadserege mintaszerű, csupán magyartalansága miatt ellenszenves neki ez az intézmény. Határozati javaslatát elfogadásra ajánlja.

Pilis István szintén megindokolja és elfogadásra ajánlja határozati javaslatát.

Bozóky Árpád, *Farkasházy Zsigmond* és *Nagy György*, akiket szintén megillet a zárószó, nem kívánnak azzal élni.

Jekelfalussy beszéde.

Szavazás előtt a honvédelmi miniszter emelkedik szólásra.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, a vita során elhangzott ellenvetésekre kíván válaszolni. (Halljuk, halljuk!) Az ujoncjavaslatok múltévi tárgyalásakor, a felszólalások inkább az általánosságban mozogtak, s ezért volt az ő akkori felszólalása is annyira az általánosságokban tartva. Örömmel konstatálja, hogy az idén a Ház, a katonai kérdések praktikus részletkérdéseire is nagymértékben kiterjeszkedett, amelyekre sietve válaszol is. A Ház nagy szimpátiával vette pártfogásába az altisztek ügyét. Elismeri, az altiszti kérdés megoldva még nincs, de máris rendezés alatt áll. (Helyeslés.) Az egyikben felszólaló panaszkodott, hogy a haditengerészet legénységét az ötödik évben is visszatartották. Ez, elismeri a legénység egy kis részével hadtechnikai okokból tényleg szükségessé vált.

Nagy György: Szegény magyar legények öt évig szolgálnak.

Jekelfalussy honvédelmi miniszter: a táviróezred legénységével is megtörtént ez, ahol pedig kevés a magyar legény. A katonai oktatás reformálása évek óta folyamatban van. A katonai büntető perrendtartás reformjáról, az igazságügyminiszter már kijelentette, hogy nem sokára el fog készülni. A katonai becsületügyi eljárás reformja máris folyamatban van. Az a téves felfogás, hogy a civil és katonai becsület között különbség volna, ma már idejét múlt. (Tetszés.) A katonaság kiképzésénél a céllovésre a legnagyobb súlyt helyezik és a mi hadseregünk e téren is elől jár. A hadsereget amennyire csak lehetséges igyekeznek a népnevelés egyik paktorává tenni. Még az ezred-

nyelv jelentőségét fejtegeti a miniszter, mire a javaslat változatlan elfogadását kérve, befejezi beszédét. (Hosszantartó éljenzés és taps.)

Általánosságban elfogadva!

Elnök elrendeli a szavazást.

A Ház nagy többsége az ujoncjavaslatokat általánosságban elfogadja és az összes be-nyújtott határozati javaslatokat elveti.

Következik a javaslat részletes tárgyalása.

A részletes tárgyalás.

A címnél *Molnár Jenő* és *Nagy György* azt kifogásolják, hogy nem a magyar hadsereg kifejezés van használva. Ily értelemben határozati javaslatokat nyújtanak be.

A Ház a címet változatlanul elfogadja és a határozati javaslatokat elveti.

Az első szakaszhoz *Nagy György* szól. Nem fogadja el, hanem módosítást ajánl. — Utánna *Okolicsányi László* ajánlja a szakasz elfogadását.

Az egyes szakaszokat a Ház kisebb vita fogadta el. A balpárt szónokai egyre-másra fogytak ki a szuszából, úgy, hogy a Ház két órára már részleteiben is elfogadta a javaslatot. Azután áttértek az interpellációkra, melyek kisebb fontosságúak voltak.

Az Esperanto nyelv és Debreczen.

A világnyelv térfoglalása.

Levél a szerkesztőhöz.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

A Szabad Iskolában f. hó 16-án este *Török Péter* főiskolai tanár az Esperanto nyelvről, annak szükséges voltáról, szerkezetének egyszerűségéről könnyen megérthető, népszerű, mindamelllett olyan lelkesítő és a nagyszámu hallgatóságot teljesen meggyőző előadást tartott, mely nagyon megérdemelte volna, hogy még többen meghallgassuk és hogy minél szélesebb körben ismeretessé váljék.

Nagyon csodálkozom, hogy ezen előadásokról a helybeli napok még csak meg sem emlékeznek, pedig az ott tartott előadások valóban közérdekűek, nagyon épületesek, s belőlük igen sokat tanulhat mindenki.

Az említett előadáson igen szép számmal voltunk hallgatók, nők és férfiak vegyesen s a felolvasás mély hatást tett ránk, hallgatókra. Közülünk többeket különösen megle-

— Azt hiszi, hogy Géza még vissza fog lépni?

— A világot sem. Rajta nem fog mulni, hogy *Elly Giráltné* legyen. De *Zsák Jánost* nagyon régóta ismerem. És tisztelem ezt az embert a vasszorgalmáért. Nem ebbe a megyébe való ember. És épen ezért nem csodálkoznék, ha mást gondolna és utilaput kötne a Géza barátunk kifogástalan szabású cipőjére.

A képviselő nem maradt sokáig. Még — szokása ellenére — néhány szellemes megjegyzést tett a Klára szépségére, aztán elbucsz. tt.

— Magát — mondta a bucsuzásnál — a megyében arany leánynak hívják. Azt hallottam, hogy maga is örül ennek a hízelgésnek. Pedig okosabb volna, ha elfelejténé. Amennyire én ismerem, magából arany asszony lenne. És azzal már jogosan büszkélkedhetnék, ha a férje arany asszonynak hívná.

Ugyanaznap este *Gézával* találkozott. Anyja és az őrnagy már előbb kimentek a nagy sétányra, ahol cigányzene játszott. Nem ment velük, de később megbánta, sajátos idegesség vett erőt rajta, nyugtalanul tett-vett, a végén kezét dobogva szívére nyomta és utánunk szökött. Tagadta önmaga előtt, pedig hiába való volt; *Gézát* akarta látni.

Amint a kanyargó hegyiúton a nagy sétány felé tartott, *Géza* jött szemben vele. Egyedül volt. *Klárának* elállt a lélegzete, alig tudott kőszönni.

— És a menyasszonya? kérdezte. Mint

a mentő szalmaszálba kapaszkodott e rövid kérdésbe.

Géza keserű mosolygással csendesen felelt. A menyasszonyom ilyenkor toilletet csinál. A párisi *Worth-tól* való ruháját veszi fel. A zárdában azt tanulta, hogy jónevelésű ember mindenünnen elkésik . . .

— *Elly* nagyon kedves, szeretetreméltó leány. Kár így beszélni róla. Különbem tudom, hogy csak gunyolódik velem. Nagyon szeretném megismerni.

— Én pedig nem ismertetem meg vele, kedves hugocskám, sokkal több hálával tartozom maguknak, semhogy azt megtenném.

— Nem értem.

Girált hevesen dobta el az égő szivarját. — Pedig nagyon érthető — magyarázta. Mindenre, ami szent előttem, esküszöm, hogy nem akartam *Ellyt* feleségül venni. Behálóztak, rabul ejtettek. És amikor szabadulni akartam, már késő volt.

— Talán összeveszett a menyasszonyával, azért van ilyen keserű hangulatban.

— Ugyan? Két hónapos vőlegénységem alatt nem voltam oda tíz perczig egyedül. Nem hiszem, hogy a spanyol király udvarában ridegebb volna az élet, mint a *Zsák János* uri házában. Valóságos deszpota az az ember.

— Ez lehet mind igaz, hanem egy mégis vigasztalhatja. Magukat — egymásnak teremtetted az Isten.

Géza megrettenve nézett a *Klári* szemébe. De a leány tekintete közönyös, egykedvű volt.

— Lehet, — felelt halkán.

Egy ideig szótlanul mentek egymás mellett. Már hallani lehetett, megtört, elmosódott akkordokat a cigány zenéjéből.

— *Klári* — mondotta hirtelen *Géza* — az arany leány már meghalt. És soha többé nem fog feltámadni. De úgy érzem, hogy nem sokára szegényen, koldusabban a koldusnál fogok a lépcsőjük előtt megállani. És tudom, hogy akkor el fog tűzni.

A zene volt, ami a *Klára* lelkét mozgásba hozta. Szánakozva nézett *Gézára*.

— *Aronffy Zsófi* is hozzám menekült, mikor árvának, elhagyottnak tudta magát. Nyugodt lehet, magát sem fogom elkergetni alamizsna nélkül.

— Mert én is szegény vagyok — tette hozzá sóhajtván. Más, mint alamizsnát adni nem tudok.

A nagy sétányon voltak. Messzebből egy bájos, fiatal asszony integetett *Klára* felé. Fején orgonavirágos szalmakalap volt, egyszerű fehér tennisruhát viselt.

A főispánné — suttozta *Klára* és firkészve, nézett *Gézára*. Magában azt gondolta: — Most már értem a bűnbánást és a rossz sejtelmeket.

Géza lehajolt fővel, szomorúan állott mellette. Vonásából eltűnt mindaz, ami megszokott volt; a léhaság, a világi könnyű, behizelgő viselkedése. Maga is úgy érezte, hogy újra a gyáva, remegő jogász, aki szemben találja azt, akit szeret.

pett az, hogy nevezett tanár urat, kit eddig mint természetbuvárt ismertünk, most mint az egész emberiség boldogságáért, előhaladásáért buzgólkodó nemes idealistát volt szerencsénk megismerni.

Különb. Tek. Szerkesztő Ur szives engedelmével, az előadásom és később odahaza emlékezetből tett feljegyzéseim alapján e rendkívül érdekes előadásról az alábbiakban a következő rövid és bizonyára hézagos ismertetést közlöm, főképen azok kedvéért, kik az előadást nem hallhatták.

Felolvasó tanár ur azzal kezdte az előadást, hogy az egyfajta állatok, bárhonnan valóik is, megértik egymást, míg a szintén egy fajhoz tartozó emberek — sokszor még az egy városban lakók is — nem értik meg egymás beszédét. És ebben teljesen igaza van. Azután elmondta, hogy az emberek ezen sok nyelvtisége az oka úgy a multban, mint a jelenben a nemzetek ellenségeskedésének, egymással való küzdelmének, mely örökös átokként látszik ránehezüdni az emberiségre.

Ha tehát azt akarjuk, hogy ez az örökösnek látszó küzdelem megszűnjék az emberek között, azon kell igyekezni, hogy az emberek egymást megértsek.

Mostanában nemzetközi összejöveteleken, utazások közben, táviró, telefon útján, (s a közel jövőben talán már repülő gépekkel) oly sürrien érintkeznek a különböző nyelvi emberek egymással, hogy nagyon szükséges volna, egy általánosan, mindenki által ismert nemzetközi segédnyelvnek az általános ismerete.

Ilyen gyanánt szerepelt régebben a latin nyelv, de ma már ezt senki sem beszéli és most nem szolgál másra, mint a régi latin nyelven írott művek megértésére.

De nem való a latin vagy más holt nyelv nemzetközi nyelvnek, mert megtanulni nehéz (ha nem lehetetlen) és új fogalmakra szavai nincsenek.

Most élő nemzetek nyelve sem alkalmas nemzetközi nyelvnek, mert a megtanulásuk nehéz, sok pénzbe és sok fáradságba kerül, de meg egyetlenség nemzet sem mondhat le öngyilkosság nélkül a saját anyanyelvével egy más nemzet nyelvénél a kedvéért. Idézte Bismarcknak, a híres vaskancellárnak a mondását, aki akkor, amikor a diplomatiái tárgyalások nyelve a francia volt, egész teuton önérettel kinyilatkoztatta, hogy van a német nyelv olyan művelt nyelv, mint akármelyik más nemzet nyelve, tehát ő még a diplomatiában is a német nyelvet használja.

Hogy ilyen körülmények között, milyen nehéz még a művelt emberek között is az egymás megértés, legjobban mutatja a japán-orosz béketárgyalás, melynél a tanácskozás négy nyelven történt, mert Witte, az orosz megbízott csak oroszul és franciául tudott, szavait titkára angolra fordította, mert a japán titkár tudott angolul, ki aztán a hallottakat japánra fordította át, mert Komura japán megbízott csak japánul tudott; a Komura felelete az ellenkező torturáción ment keresztül és mert az átfordítások nem voltak mindig teljesen hűek, sokszor keletkeztek köztük félreértések, úgy, hogy egy ügy tárgyalását néha többször is előlről kellett kezdeni.

A nemzetközi segédnyelv tehát csak mesterségesen készített semleges nyelv lehet, olyan, amelyet egy nemzet sem vallhat kizárólag a magáénak s amelynek használata nem sérti egyik nemzet büszkeségét sem és nemzeti féltékenységre sem ad okot és amely minden nemzet gondolatvilágához képes alkalmazkodni, hozzásimul.

Azután kifejti felolvasó tanár ur a nemzetközi segédnyelv kellekeit, hogy annak logikusnak, könnyen megtanulhatóknak, egyszerűnek, minden eszme és gondolat kifejezésére alkalmasnak, mindenki által egyenlően kiejhetőnek és jóhangzásúnak kell lenni.

Előadja, hogy sokféle ilyenemű kísérle-

tek közül e feltételeknek legjobban megfelel az Esperanto nemzetközi segédnyelv, melyet dr. Zamenhof Lajos varsói orvos készített, melyet azért neveztek el Esperantonak, mert szerzője dr. Esperanto álnév alatt ismertette legelőször 1887-ben.

Ennek a nemzetközi segédnyelvnek nem az a célja, hogy bármely nemzetnek is az anyanyelvét elnyomja, vagy azt helyettesítse. Ellenkezőleg, minden nemzet a saját kebelében teljesen háborítatlanul használja a maga anyanyelvét, de ha különböző nyelven beszélő ember érintkezik egymással szóval vagy írásban, akkor úgy a beszélgetés, mint az írás ezen a semleges nyelven történjék. Így tehát ezután nem kell 5—6 vagy több idegen nyelvet megtanulni, ha az ember idegen országban boldogulni akar, hanem csak az Esperantót, úgy, hogy mindenkinek a saját anyanyelve mellett ez lesz a második nyelve és többre nem lesz szüksége.

E nyelv használata mellett senki sem jöhet abba a helyzetbe, hogy idegen nemzeti nyelv nem tudása miatt *szegyenkeznie* kelljen, valamint sohasem kell megtagadni saját anyanyelvét idegen nemzetbeli nyelve kedvéért, melyet eddig jól-rosszul kénytelen volt használni, törni, ha idegen ajkival magát megértetni akarja; ebben pedig — ha mélyebben gondolkodunk rajta — mindig van valami megsegélyező, míg az a másik idegen, kinek a kedvéért az ő nemzeti nyelvét erőltetjük, bizonyos lenéző fölénytel tekint ránk, mintha mondaná: lásd, a te anyanyelved nem ér semmit, míg az enyém sokkal különb a tiédnél, legalább te magad is annak ismerted el, mert ime megtanultad azt az én kedvemért, de én nem voltam kénytelen megtanulni a tiédet!

Ilyen és hasonló gondolatok az Esperanto kölcsönös használata mellett nem keletkezhetnek, mert ezt használva, egyik nemzetbeli sem érzi sem magát, sem anyanyelvét lekicsinyeltnek a másik által, mert olyan harmadik nyelven érintkeznek egymással, amely teljesen *semleges*, azaz sem nem ezé, sem nem azé a nemzeté kizárólag, hanem *minden nemzetnek a közös tulajdona*.

Minden nemzet szabadon művelheti a maga irodalmát s írói a saját nemzetüknek írhatnak, de ha valamely író esperantóul ír, vagy művét esperantóra fordítja, akkor nem csupán a saját nemzetének, de az egész emberiségnek is s így azok a nagy szellemek, akik az emberiség előhaladásán dolgozni tudnak és akarnak, munkálkodásaikkal nem lesznek csupán egyes nemzeti nyelveket beszélő országok, vagy vidékek szűkebb, vagy kissé tágasabb körzetére szorítva, mint a kalitkába zárt madár, hanem mint a nagy magasságból világitó nap: az ő eszméik is egyszerre terjesztenek szellemi világosságot a föld összes lakóira és ha az Esperanto kellőképpen elterjed az összes civilizált nemzetek között, akkor — mint most az egy fajhoz tartozó állatok — az emberek is, lakjanak bár a földfelület bármely pontján, képesek lesznek gondolataikat egymással érthetően közölni s így megértvén egymást, az önzetlen igaz emberszeretet fog állandó tanyát ütni az emberiség között s elkövetkezik az emberiségre az igazi, a nemes testvériség korszaka!

Ezután a felolvasó tanár ur szabad előadásban ismertette az Esperanto nyelv tanát, teljesen meggyőzővén bennünket e nyelvnek mindazon jó tulajdonságairól, amelyeket előbb felemlített, csak azt sajnáljuk, hogy Esperanto nyelvű beszédet nem hallhattunk az előadó tanár urtól, de talán ezt a folyó hó 23-án, kedden este tartandó előadásán fogja bemutatni, amely előadásra mindenkinek, ki ez eszme iránt érdeklődik, már most felhívom a figyelmét.

Tiro.

A színház átalakítása

Ötszázezer koronába kerül.

A színházi bizottság üléséből

(Saját tudósítónktól.) Az ide s tova ötven éves debreceni színház nagyon érzi már öregségének terhét. A hatvanas évekből reánk maradt színházat messze haladta a rohanó kor s itt hagyta nekünk a régi színházat inpraktikus színpadával és berendezésével. A régi színház ilyformán ujjaalkotást kíván, hogy megtudjon felelni azon követelményeknek, melyeket tőle az előrehaladott kor kíván. Belátták ezen állapotot a színházat kormányzó és vezető férfiak s már régebben gondolkodtak a színház ujjaalkotása felett. — Többször előkerült az ügy, de elaludt egy pillanatra, míg végre tegnap ismét tárgyalás alá került a színházi bizottság ülésén, amelynek épen ez volt egyik legfontosabb tárgya.

Az ülésről a következő tudósítást hozzuk: Egy negyed négy órakor nyitotta meg az ülést Kovács József polgármester. Megjelentek az ülésen Oláh Károly, Domahidy Elemér, Szilágyi Imre, dr. Tüdös János, Komlóssy Dezső, Kernhoffer József, Vecsey Imre, Végh Gyula, Zilahy Gyula bizottsági tagok és dr. Tóth Emil jegyző. Az ülés megnyitása után az elnök üdvözölte a megjelent tagokat s felolvasta a mult ülés jegyzőkönyvét.

A színészek szereplései.

Ezután az a kérdés foglalkoztatta a tagokat, hogy miképen segítsenek azon a bajon, hogy a színészeket ne foglalja el túlnagyon a közönség egyes kabarészámk előadására, mert ez nagyon kihat az illető művész játékára, különösen, ha délutáni kabareten vesz részt.

Mint hogy a bizottságban módjában nem állt, hogy e kérdésben az igazgatót bármire is kötelezhette volna, azonképen oldotta meg a kérdést, hogy felkérte az igazgatót, miszerint tudassa a színtársulat tagjaival, hogy a bizottság kívánatosnak tartja, hogy a tagok minél kevesebbszer legyenek elfoglalva egyes műkedvelő társaságnál, mert a túlnyomó mellék működés csak a színtársulat rovására esik. Ezzel a kérdéssel kapcsolatosan elhatározták azt, hogy az igazgató idegen városban előadást csak úgy tarthat, ha ezt előre bejelentette a tanácsnak. Nem képez kivételt ez alól Nyiregyháza sem.

A színház ujjaalakítása.

Fontos tárgy következett ezután. Oláh Károly tanácsnok tett előterjesztést a színpad és a nézőtér ujjaalakításáról, amely Jámor és Bálint budapesti építész terve szerint 500 ezer koronába kerülne. Az előadó tanácsnok bőven tájékoztatta a bizottságot azon körülményekről, melyek az átalakítást szükségessé teszik. A színpad jelenlegi állapotában tovább tarthatatlan, a nézőér kicsi, jobban mondva inpraktikus berendezésénél fogva kevés számú közönséget képes befogadni.

A Jámor-féle tervezet szerint a páholyok száma 22-vel szaporodik, amely magában véve is sokat jelent. Az ujjaépítés költségeit a következőképen óhajtja fedezni: Eszközölje a város az egész ujjaépítést s adja bérbe a színházat huszezer koronáért. Ezen bérösszeg, valamint az igazgatónak mostani tízezer korona szubvenciója fedezze az ötszázezer koronás kölcsön amortizációját. Vagy pedig keresni kell

Messaline és Ottoman

SELYEM

Vonalozott és Torna

SELYEM

Louisine és Taffet

SELYEM

Crrépe Nétévre és China

SELYEM

bluzok és aljak részére minden árban, mindig a legujabb fekete, fehér és színes „Henneberg-selyem“ 1 K 35 f.-től 24 K 50 f.-ig méterje.

Frankó és vámentve házhoz szállítva. Minta postafordultával.

Seidenfabrikt. HENNEBERG, Zürich.

A német császárné udv. szállítója.

egy olyan vállalkozót, aki az átalakítást saját hatáskörében a tervek szerint megejti s ennek fejében addig bírná bérbe a színházat, amíg neki az építkezés költségei megtérülnek.

A kérdés nagy tetszésre talált a bizottsági tagok körében. Egyhangulag azon a nézeten voltak, hogy az újjáépítés kérdése aktuális és azt mielőbb meg kell oldani. Szilágyi Imre egy szűkebbkörű bizottság kiküldését javasolja, mely tüzetesen megvizsgálja az ügyet és záros határidő alatt a bizottságnak jelentést tenne.

Végh Gyula azt javasolja, hogy egy egész nap alatt a színház építésére fordítani az ötszázezer koronát s a jelenlegi színházai más célra felhasználni.

Domahidy Elemér Szilágyi indítványa mellett van. Dr. Tüdös János pártolja Végh Gyula indítványát s ő is mellette van a szűkebbkörű bizottság kiküldésének. Ennek folytán kiküldték a szűkebbkörű bizottságot, melynek tagjai Oláh Károlyt, Szilágyi Imrét, Komlóssy Árhurt és Aczél Gézákat választották meg.

A kiküldött bizottság foglalkozni fog az újjáépítés ügyével, annak módoszataival s harminc nap alatt jelentést tesz a színházi bizottságnak.

Zilahy jelentései.

Zilahy Gyula szinigazgató terjesztette elő ezután rendes havi jelentését és a márciusi műsort, melyben több újdonság és repriz szerepel. Szinre kerül Than Gyula látványos darabja, „Debreczen a holdban“, továbbá „Forradalmi nász“, „Erdészleány“, „Gyujtogató“, „Kivándorló“, „Baccarat“, „Dorrit kisasszony“, „Haramiak“, „Atalanta“ s több érdekes darab.

Bejelentette az igazgató a bizottságnak azt is, hogy Mándoky Béla, a kiváló színművész jubileumát a társulat március 15-én üli meg s ezen ünnepélyre a bizottságot meghívta. A bizottság elhatározta, hogy képviselteni fogja magát s ezzel az ülés véget ért.

A huszonöt éves szövetkezet.

A Kölcsönös Segélyző Egylet jubileuma.

Az ünnepségek programja.

Szép ünnepségek keretében üli meg ma a Debreczeni Kölcsönös Segélyző Egylet fennállásának huszonötödik évfordulóját. Ez a jubileum Debreczen pénzügyi világának az ünnepe is, amelynek a jubiláló szövetkezet kezdetől fogva erős, számottevő tényezője volt.

Sok-sok érdem, sok-sok jelentős eredmény fűződik a Kölcsönös Segélyző huszonöt éves multjához. Ez a pénzintézet a szövetkezési eszme uttörője volt nemcsak Debreczenben, hanem Magyarországon is, mert hisz alapítási időrendben az ország második ily nemű intézete. Hogy hatalmas és megingathatatlan alapon álló pénzintézetté nőtte ki magát, abban főrésze van a szakzerű és az üzleti szolidaritás minden jellegét magában foglaló vezetésnek, annak a vezetésnek, melynek élén oly két elismert erős egyéniségű szakférfiu áll, mint Zádor Lajos, elnök és dr. Szántó Sámuel ügyvezető igazgató. A Kölcsönös Segélyző mai ünnepe, a jubileumi évforduló egyúttal méltatása az ő érdemeiknek is.

A mai jubileumi napon délelőtt 9 órakor a szövetkezet a Kereskedő Társulat dísztermében tartja huszonötödik rendes közgyűlését. A diszkyűlés fél tizenegy órai kezdettel a városháza nagytermében lesz és annak tárgyszorozata a következő:

1. Elnöki megnyitó. 2. Az intézet 25 éves történetéből. Olvassa: Strohbach Géza int. tisztviselő. 3. Ünnepi beszéd, tartja: dr.

Propper Mór igazgatói tag. A diszkyűlés után d. u. 1 órakor fenyéri Zádor Lajos elnök és dr. Szántó Sámuel ügyvezető-igazgató tiszteletére közös ebéd a Bika dísztermében.

Jegyzetek.

Szociálisták a színházban.

*

Mindenkor szociálistának vallottam magamat, a szó nemesebben definiált értelmében. Az általános emberijólét előmozdítása volt az én egyszerű munkásságom célja mindenkoron s tölem telhető erővel, önzetlenül támogattam minden olyan mozgalmat, mely az igazi, a szó lelkesebb értelmében vett szociálistizmus szolgálatában állott s ebbéli munkám ellenértékét soha se kerestem. Az is igaz, hogy soha se kaptam meg a nyugodt lelkiismeret jóleső érzéseinek kivül.

Az utóbbi időben lelkem sok keserűségére kellett tapasztalnom, hogy a szociálistizmus szent jegye alatt mennyi visszaélés követtetett el részben jóhiszeműleg, részben öns érdek révé. Nem szólok a valláselleni támadásokról, — holott Mózes, Krisztus és a többi különböző vallás és korszak alkotók mindenike szociálista volt, — őszinte lelkiemóciók közt fáj lelkemnek az a romboló munka a melyet a nemzetköziség végzett hazánkban, a maga exaltált hangulatokat keltő jelszavával. Szomoruan láttam jó, előre a sztrájkok miatti, átmenet nélküli változások hatását a társadalom munkás-rétegének életében. A munkás-bérszég megkésztettségét s az erre előre, fokozatosan be nem rendezkedett társadalmi élet retortióját a megélhetési viszonyok rosszabbodását háromszoros arányban.

Ezzel szemben mindenkor küzdöttem, igen szerény tehetségemhez mérten, a munkaerő kiszákmányolása ellen, népjóléti intézmények létesítése mellett, de legfőképpen a munkásság kulturális szellemi haladása érdekében. Mert igazi szociálista, a szó teljesebb, ideálisabb értelmében csak lelkileg, szellemileg művelt ember lehet. Csak így lehet hasznára a szocializmus szent elveinek, csak így nem engedheti magát a művelt lelkületű munkás félrevezettetni lelketlen, önző célokat szolgáló alapastoloktól, csak ez esetben lehet méltányos szociális törekvéseiben s így szabhatja meg azokat a határokat, amelyek közt agitálása mozoghat, így lehet tárgyilagossá a viszonylagosság elvét szem előtt tartó bírálatában.

Minden olyan törekvést, mely a munkásság önművelődését célozza, ujjongó lelkesedéssel fogadtam, lett légyen politikailag, törvényhatóságok útján, vagy társadalmi uton megindítva, létesítve, szervezve.

Jóleső örömmel figyeltem azt a mozgalmat, melyet a helyi szocialista szakszervezetek indítottak olyan irányban, hogy Heyersmannak, a nagy holland-írónak Remény c. drámáját a munkásság minél többször és minél nagyobb számban nézhesse meg.

Szép dolog volt, derék dolog volt. Mert ez a darab világít be legjobban az élet szociális méhébe. Csak hallgassák végig s gondolkodjanak majd sokáig a hallottak felett.

Heyersmann rámutat ebben a darabban az igazi életre, amelyben a hatalom, az erő

mindenkor uralkodni akar az alárendelten, a gyöngén.

A hajótulajdonos a halász-munkáson, a halász munkás a nagy halakon, a nagy halak a kicsinyeken. (Amelyeket fölhal az örök természet örök törvényei szerint.)

Sötét, vigasztalan képeket látnak ott a ma esti előadás munkásaink. De viszont, ha végig nézik a darabot, látni fogják azt is, hogy mely módon lehetne segíteni a darabon végighuzódó speciális bajokon. És arra a meggyőződésre fognak jutni, hogy nem terrorizmussal, hanem szociális intézmények létesítésével, nem fennhéjázással, hanem erélyességgel, nem gyűlölködő harcok kihegyezésével, hanem egymást megértéssel, nem elvakult szenvedélyek féltelkenkedésével, hanem a hideg tárgyilagossággal meggyőző erejével.

Rank.

Mérnökök felolvasó estéje.

Felolvasás a Magy. Mérnök- és Építész-Egylet debreceni osztályában.

(Saját tudósítónktól.) Tudományos szakelőadás ritkán vonzott oly szép számú közönséget, mint az elmúlt este a debreceni mérnök-egylet felolvasó-estéje.

Az előadást Bermann Miksa budapesti máv. főmérnök tartotta, bemutatva a különböző vas- és acélfajok gyors felismerése céljából végzett nagyeredményű s már európai szakkörökben általánosan ismert önálló kutatásait.

A különböző vasanyagokat a csiszoló korongon előcsalt szikrájuk alakja, színe szerint osztályozza, mely megfigyelések alapján az előtűnk ismeretlen vasnem fajtáját és minőségét minden kétséget kizárólag rövid idő alatt tudjuk megállapítani.

A demonstrációkkal kísért előadásnak a mérnök-egylet tagjain kívül számos szakember vendége volt, kik a tanulságos előadás után bankettel ünnepelték az illusztris vendéget.

Zenei szenzáció Debreczenben.

A Zenekedvelők Társaságának ötödik hangversenye.

Isaye és Dientzl fellépte.

Február 23-án este rendezte a Zenekedvelők Társasága 5-ik hangversenyét a Bika-szálloda dísztermében. Ez alkalommal a világ legelső hegedűművésze, Isaye lép a Társaság szép, sőt mondhatnánk páratlan sikerek emlékével övezett pódiumára.

Isayet a zenészvilág Paganini utódjának tekinti és joggal, mert a hegedűjéből előtűró hangoknak varázsa, olvadékony érzelmessége, frappáns ötletessége, káprázatos technikája alapján, erre méltán rá is szolgál. Tünelmés pályafutása korszakalkotó a hegedűművészet történetében, nála nagyobb e téren korunkban nincs, sőt még hozzáfogható sem.

Az est másik szereplője Dientzl Oszkár lesz, akit közönségünk már nagyon jól ismer, aki ez alkalommal, mint soló-zongoraművész is be fog mutatkozni, előadva egy pár bájos szerzeményét, s néhány classikus kompozíciót azzal a gondos, finom, átértett interpretálással mely Dientzl játékát általában jellemzi.

A műsor a következő:

I.
1. a) Mozart: Sonata d-dur. b) Gemini-ani: Sonata h moll. Hegedűn előadja: Isaye Jenő.

Az üzletátalakítás

befejeztével az olcsó kézimunkavásár megkezdődött

●●●●● kézimunka és rövidáru üzletében, DEBRECZEN, Kosuth-utca 15 szám. ●●●●●

KRAUSZ GYULA

2. Rochmannoff: Prälude. Zongorán előadja: Dienzl Oszkár.

3. Viotti: A moll verseny (Isaye kadeneciájával). Hegedűn előadja: Isaye Jenő.

II.

1. a) Händel: Aria h moll. b) Wagner: Albumblatt. Hegedűn előadja: Isaye Jenő.

2. Strauss—Dienzl: Keringő. Zongorán előadja: Dienzl Oszkár.

3. Bruch: Skót ábránd. Hegedűn előadja: Isaye Jenő. A zongorakíséretet: Dienzl Oszkár szolgáltatja. Az első rész után öt percnyi szünet lesz.

A hangverseny kezdete fél 8 órakor. A műsor egyes számai alatt a terem ajtajait zárva tartja a rendezőség. Nem tagok részére Csáthy Ferencz könyv- és zeneműkereskedésében kaphatók jegyek. Üllőhely 4 korona. Állóhely 2 korona.

SZINHAZ.

Műsor:

Vasárnap délután: Csizmadia mint kísértet, népszínmű. (Bérletszűnet.)

Este: Remény. dráma. (Bérletszűnet.)

Hétfőn: Tatárjárás, operette új kiosztással. („A” bérlet.)

Kedden: Gretchen, vigjáték. „B” bérlet. Szerdán: Rigoletto, operette. „C” bérlet. Csütörtökön: Nagymama, operette „A” bérlet.

Pénteken: Debreczen a holdban, látványos énekes bohózat. (Bérletszűnet.)

Szombaton: Debreczen a holdban, látványos énekes bohózat. „B” bérlet.

Vasárnap délután: Dollárkirálynő, operette. (Bérletszűnet.)

Este: Debreczen a holdban, látványos énekes bohózat. (Bérletszűnet.)

Rigoletto.

Egyre hangzott a panasz, mi magunk is hangoztattuk, hogy Zilahy Gyula nem juttat elég helyet a műsorban az operaelőadásoknak.

Végre tegnap azután nagy fáradsággal, a vidéki viszonyokhoz s a rendelkezésre álló eszközökhöz képest, szinte váratlanul jó előadásban színre hozta énekes társulatunk *Verdi* egyik legnépszerűbb operáját: *Rigolettót* — *üres ház* előtt. Csodálatos, de távollétükkel tünettek még azok is, akik pedig vezető szerepet játszanak városunk zenei életében.

Az előadás alkalmat nyújtott ismét *Zilahyné* S. Vilmának arra, hogy imponálóan szép szép hangját, előkelő művészetét diadalmasan érvényesítse. *Verdi* hatalmas muzsikájának minden szépsége érvényre jutott valamennyi énekszámában s *Gildá-jával* dominálta az egész ensemblét.

Nem mindennapi sikere volt a címszerepben *Kemény* Lajosnak, aki meglepően értéke-sebbit, jobbat nyújtott, mint a mit ettől a sok oldalú színészembertől e téren is elvárhatunk. Hangját, — a mely tagadhatatlanul alkalmas a drámai-zene interpretálására, s mely eddig nála nem tapasztalt erőt árult el, tekintve a két ízben történt elrekedéstől, mindvégig kellőképpen érvényesítette sok zenei intelligenciára valló előadásban. Aki figyelmével kíséri *Kemény* Lajos működését, bevallhatja, hogy a közönség sokszor indokolatlanul méltánytalan volt eddig vele szemben.

Torma Zsiga szépen csengő tenorja különösen a második felvonásbeli szerelmi ketősben tűnt ki. Kár, hogy elfoglaltságát nem minden énekszámánál tudta leküzdeni. Sikertült

még korcsmajenettel szólója, melynek ismétlését is kívánta a közönség.

Győre Alajos a kifejezett basszus-partit nem bírta hanggal, ellenben elismerésre méltó *Szilágyi* Ernő bravója és *Gyöngyi* Jolán Magdalenája, kik is nagyban hozzájárultak az utolsó felvonás négyes-ének zajos sikeréhez.

Kisebbszerepekben jók voltak *Talliónné* F. Etel, *Tallión* stb. s külön kell kiemelnünk a karok derék közreműködését.

A zenekart *Mártonfalvy* György vezette, aki egyébként az opera betanításával is szép művészi feladatokat oldott meg. A rendezés megfelelő volt az előadáshoz, csak a második felvonás végjelenetében nagyon erős volt a világítás a színpadon lefolyó cselekményekhez képest.

Az operát megelőzőleg *Zivuska* Andor sikerült alkalmi előjátékát adták, melyhez a zenekar egyik zseniális tagja, *Grapulín* József irt kifejező drámai muzsikát, *Gazdy* Aranka pedig *Sas Ede* költeményét szavalta el hatásosan.

Sz. Z.

* **Békés Gyula betegsége.** Békés Gyula szintársulatunk személyzetének kiváló művésztágya veszedelmes fülbajt kapott, a melyet — hivatásának élve kizárólag — nagyon elhanyagolt. Most azután a fővárosban dr. Krepuska Géza egyetemi-tanár gyógykezelése alatt áll, a kinek véleménye szerint bajától pár heti gyógykezelés után teljesen megszabadul s újból zavartalanul élhet kiváló művészetének.

* **A színház hírei.** *Remény*. Zilahi igazgató a debreczeni munkások kérésére kitézte ma estére *Heyermans* halászdramáját a *Reményt*. Együttal 30 százalék kedvezményt biztosított a munkásoknak. *Barend* szerepét a nagybeteg *Lugosi* helyett *Tallión* László vette.

— *Rigoletto* szerdára van újból műsorra tűzve, *Verdi* classicus operája. Ez alkalommal *Rigolettót* *Horváth* Kálmán énekli. — *Gretchen*, *Lipsduit* és *Dadis* szatirikus tréfája kedden kerül színre új betanulással. *Greschent* *Hahnel* Aranka. a fenséget *Ternyei* és a polgármester mulatságos szerepét *Gyöngyi* Izsó adja.

Lajos maga lopott!

Érdekes tolvaj fogás.

Fél év után felderített bűn.

Nagyon érdekes tolvaj fogást csinált tegnap a rendőrség. Ez az eset, mint annyi sok más, azt igazolja, hogy a bűnök felderítésében, a büntettek elfogatásában mindig nagy szerepe van a véletlennek is.

Megirtuk, hogy csütörtök éjszaka dr. Csikos Sándor kórházi főorvos lakásán betörő járt, alkulcsal fészegette az éléskamara ajtaját, de sikertelenül. A főorvos, bár semmi pozitív kára nem volt, még is eljelentést tett, melynek alapján a rendőrség megindította az nyomozást. Szűcs Lajos rendőrbiztos tegnap kiment a Péterfia-utca 26. szám alá és legelőbb is a házbelleket hallgatta ki, hogy nem tudnak e valamelyes felvilágosítást adni. Eközben került a rendőrbiztos szemé elé *Horváth* Lajos szolga.

— Maga itt szolgál az orvos urnál? Hogy hívják? — kérdezte a rendőrbiztos.

— *Horváth* Lajosnak hívják, itt vagyok már egy fél éve, hangzott ajkáról a felelet.

A biztos előtt ugyan ismerős volt a név, az arc, az alak. Mintha látta volna ezt az arcot valahol, egy igen barátságos helyen, a *Rendőri Közlönyben*, hol a körözött alakok fotográfiáját szokták közölni. Éppen azért nem hagyta annyiban a dolgot, hanem tovább firtatta, hogy hova való, hol szolgált előbb?

satöbbi. A fiu mindjobban zavarba jutot és a keresztkérdések alatt egyszerre kibökte:

— Igen, igen, szolgáltam a nyirabai pusz-tán is, mint urasági inas *Járméknél*.

Csak ennyi kellett a rendőrbiztosnak. — Visszaemlékezett, hogy ott tavaly nagy lopást követett el egyik szolga és aztán megszökött. Nyilvánvaló volt, hogy a tolvajjal áll szemben. Minden átmenet nélkül erélyesen rászólt a fiura:

— Lajos, maga tolvaj! Maga *Járméktől* lopott!

A meglepett és leleplezett szolga erre megtört és bevallott mindent. Megállapította aztán a rendőrség, hogy *Horváth* Lajos *Jármé* József nyirabapuztai földbirtokosnál mint urasági inas volt alkalmazva és a múlt év szeptemberében a kastélyból nagy mennyiségű ezüst- és ruhaneműt ellopva, megszökött. Itt Debreczenben állt be szolgálatba és zavartalanul élt, míg végre a rendőrséget a véletlen nyomára nem vezette, *Horváth* Lajost a rendőrségen fogva a tartották. Az eljárás folyik ellene.

MULATSÁG.

A függetlenségi párt bálja.

Kabaré előadással.

(Saját tudósítónktól.) A debreczeni függetlenségi párt tegnap este tartotta a minden évben szokásos bálját a *Bika* szálloda disztermében, mely az idén is fényesen sikerült.

A bálon megjelentek előkelőségünk is valamint a párt oszlopos tagjai, élükön *Somogyi* Pállal, dr. *Tüdös* Jánossal, dr. *Fejér* Ferenczcel, a *Kertész* család tagjaival stb.

A bált kabaré előadás előzte meg. A műsort *Kiss* Béla nyitotta meg pompás zene-számmal, majd *Hromkovits* Viktor tartott derűtséget keltő humoros előadást a bálról sok tapsot aratva. *Boros* Sándor igen hatásosan szavalta el *Oláh* Gábor egyik szerelmi ódáját nagy tetszések közt. Igen sikerült hegedű-ket-öst adtak elő nagyon szépen *Tébi* Mihály és *Szücs* Gergely. *Törzsök* István az „*Öngyilkos*” c. monológ előadásával aratott szép sikert s nagyon tetszett *Hromkovits* és *Fehértói* József pompás kettős jelenete. A közreműködőket kivétel nélkül sokat tapsolták.

Dr. Thaly Kálmán és dr. *Bakonyi* Samu *Kertész* Mihály alelnök címére üdvözlétüket küldték, de előbbi elfoglaltsága, utóbbi betegsége miatt a bálon meg nem jelenhetett.

A fiatalság a legjobb hangulatban rakta a táncot egész a késő hajnali órákig.

Jelen voltak:

Asszonyok: Magyarossi Miklósné, *Kiss* Jánosné, *Kecskés* Istvánné, *Dézi* Józsefné, *Dézi* Istvánné, *Balogh* Józsefné, *Bundi* Imréné, *Gyöngyösi* Istvánné, *Kokas* Mártonné, *Jóna* Bálintné, *Juhász* Istvánné, *Kapronci* Istvánné, *Gáll* Istvánné, *Vértesi* Andrásné, *Ecsedi* Jánosné, *Kalmár* Lajosné, *Erdős* Sándorné, *Kiss* Andrásné, *Bencze* Mihályné, *Szabó* Miklósné, *Szilágyi* Józsefné, *Kovács* Mihályné, *Harsányi* Imréné, *Nagy* Józsefné, *Kovács* Józsefné, *Gulyás* Andrásné, ifj. *Gulyás* Andrásné, *Nemes* Gáborné, *Pócsi* Imréné, *Szücs* Jánosné, *Csizsár* Istvánné, *Burai* Istvánné, *Sarkadi* Istvánné, *Kaszás* Ivánné, *Rácz* Istvánné, özv. *Szabó* Péterné, *Vass* Istvánné (Budapest), *Balla* Ferencné, *Szakácsi* Józsefné, *Balogh* Mihályné, *Éles* Józsefné, *Balla* Imréné, *Máté* Gyuláné, *Kiss* Istvánné, *Szini* Péterné, *Salánki* Mihályné, *Gulyás* Bálintné, *Szabó* Lajosné, *Szölösi* Dánielné, *Takács* Józsefné, *Rácz* Józsefné, *Girgács* Béláné, *Oláh* Ferencné, *Kompóti* Ákosné, *Buray* Kálmánné, *Kovács* Mihályné.

Leányok: Magyarossi Julia, *Kiss* Erzsika, *Kecskés* Katica, *Dézi* Erzsike és *Juliskó*, *Balogh* Erzsike, *Bundi* Mariska, *Kokas* Erzsike, *Jóna* Rózsi, *Juhász* Mariska és

Mozi!

Széchenyi kávéház. Ma este gazdag új műsor.

Szombaton este 8-tól reg. 2 óráig. Vasárnap d. u. 4-től 6-ig, este

8-tól reggel 2 óráig.

Mozi!

Szomorú farsang (dráma — színes.) — *Viaszhölgyek* sétája (komikás.) — *Strassburg* (természetes.) — *Gondolat* olvasó (realistikus.) — *Könnyen* lángoló szív (bohózat.) — *Eros* szelvéz (kacagató.) — *Kutyák* a hadsereg szolgálatában (természetes.)

Esztike, Sarkadi Esztike, Vértesi Erzsike, Gál Juliska, Ecsedi Rózsika, Kalmár Juliska, Kiss Juliska, Nagy Katica, Szilágyi Mariska, Kovács Zsuzsika, Harsányi Juliska, Nagy Juliska és Erzsike, Kovács Erzsike, Gulyás Esztike és Mariska, Nemes Esztike, Szabó Juliska (Kaba), Szigeti Juliska, Pócsi nővérek, Szűcs Juliska, Burai Rózsika, Sarkadi Juliska, Rácz Mariska és Erzsike, Molnár Erzsike, Balla Esztike és Juliska, Balog Juliska, Eles Teruska, Szini Aranka, Salánki Erzsike, Kovács Mariska, Ferge Mariska, Borsos Erzsike, Sági Juliska, Rácsi Juliska, Gulyás Rózsika, Szabó Mariska, Szabó Erzsike, Kecskés Erzsike, Szöllösi Katicza, Burai Mariska, Nagy Ilonka.

Szabadalmazott Amerikai CZIPŐK

15)
20) korona
25)

kizárólag
MANDEL LIPÓT
raktárában.

2514

HIREK.

— **Vasárnapi istentiszteletek.** Ma, vasárnap a református templomokban az istentiszteletek a rendes sorrendben fognak tartatni: Nagytemplomban predikál Baróthy István segédlelkész, a Kistemplomban Jánosi Zoltán lelkész, a Kossuth-utcai templomban K. Tóth Kálmán lelkész, az Ispótytemplomban Szele György lelkész, a Szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár, a Csapókerben Kovács János népiskolai felügyelő, vállastanár, Homokkertben Sárközy Lajos főisk. senior. A kistemplomi 11 órás istentiszteleten Szarka Boldizsár segédlelkész predikál. — A római katolikus templomban az istentiszteletek a következő sorrendben tartanak: Reggel 6 órákor csendes szent mise, 7 órákor csendes szent mise, 8 órákor egyik kegyesrendi tanár a főgymn. ifjuság részére csendes szent misét mond; 9 órákor az ünnepi nagymisét Gróh Ferenc prépost, plébános végzi segédlettel, utána szent beszéd, háromnegyed 11 órákor a Svetits-zárda és az elemi iskolák növendékei jönnek szent misére, melyet Molnár K. Dezső, helyettes iskola igazgató mond; fél 12 órákor csendes szt. mise. Délután fél 3 órákor Gróh Ferenc prépost keresztény tanítást tart, 3 órákor lytánia, utána rózsafüzér; 5 órákor a Szent József társulatánk hónapos ájtatossága szent beszéd, körmenet és lytániával. — Az ágost. hitv. evang. templomban vasárnap délelőtt 10 órákor az istentiszteletet Hudák segédlelkész végzi.

— **Bakonyi Samu dr. betegsége.** Debreczen város II. kerületének népszere, közszereketben álló, kiváló képviselője, — mint ezt lapunk tegnapi számában részletesen megírtuk, — két hét óta súlyos betegen fekszik. Vakbélgyulladás, — régi baja, — különösen a debreczeni képviselőválasztási mozgalmakban kifejtett önfeláldozó agitációs munkássága után, — veszedelmesebb arányokat öltött s legközelebb, operálni fogják a *Herczel* féle szanatóriumban. Ezért nem referálta az ujoncjavaslatokat sem a képviselőház most folyó tárgyalásain, ahol pedig az ő nagy jelentőségű szak tudása mindenkor jelentékeny szerepet játszott az ujoncjavaslatok felett tartott vitákban. Magántermészeti ügyeit sem végezhetette e miatt s nem intézhette el azokat sem, amelyekben az

utóbbi időkben Debreczenből is hozzáfordultak. A függetlenségi párt tegnapi bálján sem jelenhetett meg ezen okból s elmaradását sürgönyileg tudatta Kertész Mihályval pártunk érdemes alelnökéről.

— **Hivatalos eskü.** Ifj. Páyer József, az új szegényügyi biztos tegnap délelőtt tette le Oláh Károly tanácsnok kezébe a hivatalos esküt.

— **Helyszíni bejárás.** A Debreczen—Tokaj—bodrogkereszturi ut helyszíni bejárására a miniszter március 8-át tűzte ki.

— **Elhunyt igazgató.** Voigt Armin, a Faipar részvénytársaság érdemes igazgatója tegnapelőtt este 7 órákor, 56 éves korában meghalt. Voigt Armin Bright-kór gyötörte s pár héttel ezelőtt baja újra elővette s péntek este végzett vele. Temetése ma lesz.

— **Érdekes vendég Debreczenben.** A szabad iskolában f. hó 23-án kedden este 6 órákor, nem — mint a programmban előre jelezve van — Török Péter főisk. tanár tart felolvasást az Esperanto nyelvről, honnan **Marich Agoston** ur Budapestről jön le ugyan azon tárgyról felolvasást tartani. Marich Agoston ur, a La Verda Standarde magyar esperanto lap szerkesztője, a magyar esperantisták előharcosa, elismert jeles előadó, ki nagy érdemeket szerzett eddig is már az esperanto nyelv elterjesztése körül Magyarországon: bizonyára nagymértékben hozzá fog járulni a szabadiskolai előadások színvonalának emeléséhez. A jeles budapesti vendég előadására már most felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

— **Klein Ignáczné temetése.** A tragikus véget ért Klein Ignáczné pénteki megható temetéséről beszámoltunk. A nemeslelkű ur-asszonyt, — nem mint az első híradások jelentették — a temető egyik félrész eső helyén helyezték örök nyugalomra, hanem a nagy szomorúsággal sújtott férj által kijelölt külön helyen, a temető legelőkelőbb sorjai közt.

— **A tavasz előfutárai megjelentek.** A magkereskedők széjjel küldik árjegyzékeiket. Határoznunk kell, kitől vegyünk, hol kapunk jó árut? Bizalom kérdése ez mindenkéül, mert a mag külsejéről minőséget megítélni nem lehet, már pedig ha ocsut vezet, azt aratsz, — tartja a közmondás. A Mauthner Ödön budapesti udvari magkereskedő cég, mely 35 éves eredménydus fenállása óta minden tekintetben megbízhatónak bizonyult, megadja a választ a főnti kérdésre: a cég áruja kitűnő, helyes művelés mellett biztos siker, mely mindenkinek örömet szerez. Árjegyzéke, melyet kívánatra ingyen és bérmentve küld, kézikönyve a gazdának, kertésznek és a természet minden barátjának.

— **Házasságkötések.** Az elmúlt héten az anyakönyvi hivatalban a következő házasságkötések történtek: Diószegi Dezső ref.—Materny Aranka ág. ev., Tulagdi Ferencz ref.—Nagy Róza ref., Weisz Jenő izr.—Weisz Julia izr., Tamás István ref.—Daku Erzsébet ref., Tolvaj János ref.—Varga Zsuzsanna ref., Gyula Mihály róm. kath.—Kiss Terézia ref., Bihari István ref.—Gebei Julianna ref., Szilágyi Gábor ref.—Holló Erzsébet r. kath., Csendom Imre ref.—Györfi Eszter ref., Bundi József ref.—Kiss Eszter ref., Bott Kálmán ref.—Jónás Gabriella ref., Tóth Mihály ref.—Ujfalussy Erzsébet ref., Korcsmáros Lajos ref.—Nagy Mária ref.

— **Vízvezetési, fürdő, csatornázás és szivattyú berendezéseket gyorsan szakszerűen készít és javít jótállás mellett, Wilhelm Ede, Hatvan-utca 4.**

— **Dr. Tihanyi Béla** az összes gyógytudományok tudora, Korányi tanár belklinikájának volt orvosa, belgyógyász, orr, gége és fülorvos rendel d. e. 8—10-ig és d. u. fél 3-tól 4 óráig Piac-utca 73. sz. alatt.

— **Debreczenben Bethlen-utca 27. alatti ház igen jó karban eladó.** Értekezhetni lehet ugyanott, Csonka-utca 20. alatt.

— **Szabászati és varró tanintézetemben** márczius hóban új cursust nyitok. A berlini legrégibb és legnagyobb szabászati akadémián nyert tapasztalatom folytán alapos és könnyű mód szerint tanítok. Beiratkozást a hó bármely napján elfogadok. — Könyves Tóth Ilona Rákóczi-u. 14. sz.

— **Cukorbeteg** olyannyira makacs székrekedései ellen valóságos specifikum a **Ferenc József-keserűvíz.** Reggel éhgyomorra adunk 1 decit felmelegítve.

— **Ismeretséget keresem** olyan jobblelkű, korosabb uriembernek, kit boldoggá tenné, ha egy rokonszenves igaz arvának otthont nyújthatna. Leveleket „Becsülésre Méltó” jelgére a kiadóhivatalba.

— **Kristalin.** Aki ezt a kiváló szépitőszert csak egyszer is használta, az sohase fog más szerrel kísérletezni, hogy bőrét higiénikusan ápolja. A KRISTALIN egy növényekből összeállított kristálymassza, mely a bőrt fiatalítja és szépit. Szeplők, vimmerlik, májfoltok s minden arcztszátalanságok rövid időn belül eltűnnek. Egy üveg doboz ára 3 korona. Próbadoz 50 fillér. Kristalin kapható mindenütt. Póstán naponta küldi szét a vezérképviselő! Budapest, Baross-utca 91.

— **Tisztító kalapos műhelyemben** mindennemű kemény, vagy puha és cilinderek kalapok tisztítását előnyösen eszközölhetem. Belicay Lajos kalapos, Piac-utca 34. sz. alatt, a posta mellett.

— **Modern korszakunknak** egy igen öröndetes vonása az, hogy az emberi lakások környezetét árnyékot vető lélekre és kedélyre egyaránt jóleső hatást gyakorló faültvényekkel díszíti. Sajnos azonban nálunk azon körülmény, hogy utak befásításánál igen durva elemi hibákat követnek el — mi által ily ültvények sikerét is kétségbe helyezik — a mennyiben a helyes és alkalmas fanem megválasztására súlyt egyáltalában nem fektetnek. A legháladátsabb utmenti faültvényekhez alkalmas faj a Gömbakác (Robinia intermis és Robinia Bessoniana) Fischer és Társai faiskolák és szőlőoltványtelepek nagyenyedi cég szállítja a legkifogástalabb 250 cm. magasságu erőteljes koronájú Gömbakácsemetéket és figyelmeztetjük az érdeklődőket a cég erre vonatkozó hirdetésére.

— **Ebédlo és hálószoba keveset** használt és klarinét eladó. Teleky-u. 94. ajtó 4.

— **Kisasszony felvétetik,** aki a magyar és német nyelvben, gyorsírástban és gépirásban jártassággal bír. — Czim a kiadóhivatalban.

— **Biztos gyógyhatás.** Mindazok kik rossz emésztés vagy székrekedés következtében felfúvódásban, szorulásban, főfájásban, étvágyhiányban vagy egyéb bajokban szenvednek, a valódi „Moll-féle seidlitz porok” használata által biztos gyógyulást érnek el. Egy doboz ára 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel **Moll A.** gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállítótól Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban határozottan **Moll A.** készítménye az ő gyári jelvényével és aláírásával kérendő.

— **Elveszett a Péterfia 2. számú házban** február 14-én, vasárnap egy barna bőr ridikül, arany érem, óra, kis zsebkes és névgyé tartalommal, mivel tudjuk biztosan ki a megtaláló, kérjük szolgáltatassa be e lap szerkesztőségébe, mert ellenkező esetben kénytelen lesz a káros feljelentést tenni a rendőrségen.

TÁVIRATOK.

Szerbia megijedt.

Belgrad, febr. 20. Az utóbbi napok eseményeinek hatása alatt általános az izgatottság. A monarchia okkupációs készülődéseiről szóló hírek nem csekély megdöbbenést keltettek és a harci kedvet sok helyen csökkentették. A három ifju radikális miniszterrel együtt lemondott a skupstina elnöke is, valamint lemondtak a jegyzők is. Bulgária függetlenségének a hatalmak által való elismerése szintén nagy és leverő hatást tett. A lapok kifejezést adnak ennek és azt írják, hogy Szerbia most már teljesen egyedül áll. Az egyetemi hallgatók és az ifjuság vasárnap nagy tüntető meetinget rendez Magyarország-Ausztria ellen.

Hírek a fórumról.

Budapest, február 20. A függetlenségi-párt és a néppárt között támadt hírlapi cikkekkel származó konfliktus tegnap este békés és teljes elintézést nyert. A függetlenségi párt este értekezletet tartott, melyen Apponyi Albert erre felolvasott egy nyilatkozatot, hogy a

függetlenségi párt teljes elismeréssel van a vele rokonszenvező lapok többek között a „Magyarország” iránt, de azért az ezekben napvilágot látott közlésekkel nem azonosítja magát. Ugyanilyen tartalmu nyilatkozatot olvastott fel a néppárt értekezleten Rakovszky Béla. — A képviselőház szombati ülésén általánosságban és részleteiben elfogadták az ujoncjavaslatot. A Ház hétfőn és kedden szünetet tart, míg szerdától kezdve péntekig az ujoncjavaslatlal járó többi javaslatokat és jelentéseket tárgyalja és bizonyára el is fogadja, úgy hogy az ujoncozás elé semmi akadály nem háru.

Három milliós család.

Budapest, febr. 2R. A fővárosi rendőrség szenzációs ügyben indított vizsgálatot. Balla Zsigmond nagykereskedőt ugyanis feljelentették üzlettársai, hogy őket összesen három millió korona erejéig megkárosította. Balla különböző részvénytársaságok alapítása körül követte el a csalásokat.

Sikkasztás a szociálisták pénztárából.

Budapest, febr. 20. Belláth József pénztárnok a szociáldemokrata párt ellenállási pénztárából több ezer koronát sikkasztott. A szocialista párt feljelentésére a pénztárnokot a rendőrség le tartóztatta.

Szép mellett

dus keblét érhet el minden nő bármilyen korban egy hónap alatt biztosan dr. DAVYSON világhírű kebelkrémje által. Egyetlen szer a nők mellének gyors kifejllesztésére és kerek, kemény, telt és jól kifejlődött kebel elérésére. Garantált ártalmatlan külső gyógymód meglepően reális és bámulatos hatással. Egyszerű bedörzsölés elégséges. Egészségre teljesen ártalmatlan. Számos hálairat. Egy tégely a sikerre elegendő, ára 5 ft. Postai szétküldés utánvétellel vagy bankjegy beküldése után

2546
GANIBAL B. M. vegyész által Wien III.

A legnagyobb termést biztosít
kalászos-, lucerna-, csalamádé- és kapás növényeknél; feltűnő jó eredményt mutat ki szőlőben (70—95 hektoliter) a

fekáalkompost-trágya
(emberürülék, tőzeggel szagtalanítva), felülmulja a műtrágyát, mert több évi termőerővel bír és tartós eső sem képes elmosni.

100 mm. a telepen átvéve K. 70.—
100 mm. a vasutállom. kocsiba rakva K. 90.—

Vidékre külön ajánlattal szolgálunk az ottani állomásig bérmentve.

DEBRECZENI TRÁGYAGYÁR R. T.
Debreczen, Sas-utca 3. szám.

HERKULES MOTOR VALLALAT
BUDAPEST V. VACZI-ÚT 30.

ELISMERT LEGHIRESEBB CSÉPLŐHÉSZLETEK
TELJES JÓTÁLLÁSSAL
ÜZEMKÖLTÉSÉG.
BÁRMIKOR MEGTEKINTHETŐK.

ELSŐRENJŰ SZIVÓGÁZTELEPEK
LŐERŐ ÓRÁNKINT KB. 11-2 FILLÉR
ÜZEMZAVAROK KIZÁRVA. ÁRJEJYZÉK INGYEN.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboza Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altest-bántalmak, gyomorférv, rögzített székrekedés, májbántalom, vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles háziszernék évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyítettnek.

MOLL-FÉLE SOS-BORSZESZ

Csak akkor valódi ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és a Moll-féle sósorszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer köszvény, csusz és a meghülés egyéb következményeinél legismertesebb népszerű.

Egy ózozott eredeti üveg ára 2 korona.

Moll-féle gyermek-szappan.
Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női szappan, a bőr gyökere gondozására és ápolására úgy gyermekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fillér. Öt darabé 1 korona 80 fillér. Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjegyvel van ellátva.

Fő-szétküldés:
MOLL A. gyógyszerész,
cs. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9. Vidéki megrendelések naponta posta-utánvétellel teljesítettek. A raktárakban tesék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Donogán és Somossy Debreczen,
Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye, vászon, kész fehérnemű. Női divatárak. Külön szőnyegosztály. 2455

Óriási választék!

Még azokat is, akik éveken át mást használtak, meghódította a valódi

ERŐ

sósorszesz,

mert mindazt egyesíti magában, amit egy igazán jó és hatásos háziszertől várni lehet. Öre az egészségnak, fertőtleníti, erősít és edzi az izmokat, fájdalomcsillapító. Páratlan mint a szájvíz, haj- és bőrápolószer. — Szükséges minden háztartásban. — Kapható mindenütt 30 fill. 40 fill., 1 és 2 koronás üvegekben. Postán 10 kis üveget 3 koronáért küld utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után

KOSMOS labororium, GYŐR.
2265 Kapható mindenütt.

Echardt Vilmos és Hotop Ernő
részvénytársaság
BUDAPEST, V., Dorottya-utca 6. szám.

Tervezünk és építünk 1870. év óta: Tégláégetőket, tetőcserépgyárakat, chamotte-téglagyárakat, mészégetőket, magnezitgyárakat, mészhomokkőgyárakat, tüzelési berendezéseket, gyárkéményeket, kazánbefalazásokat.

Több mint 5000 létesítmény.

Légszesz és villamos csillárokat,
ámpolnákat, falikarokat, menyezet, asztali-, zongora és éjjeli szekrény-lámpákat készít petroleum és légszesz csillárokat, izlésesen átalakít villamosra vagy légszesz és villamosra

Kulcsár József
bronzműves, Debreczen, Szent-Anna-u. 6. szám alatt.
Telefon 638. szám.

A Hazai Gázizzófény részv. társaság debreczeni képviselője tart állandó nagyválasztékú raktárt légszesz szerelvény különlegességekből.

A Modern technika óriási fölülmulhatalian vívmánya a legújabb égő légszeszlámpák 50 százalékos légszesz megtakarítással. Kül és belvilágításra ivlámpák gyönyörű hatás fénynyel 3/4 rész megtakarítás villamos ivlámpa világítással szemben.

Non Oxid Porcellán invert égők 120 gyertya fény világítási erővel 50 százalékos légszesz megtakarítással 85 liter légszesz fogyasztás óránként tehát 2 fillér.

Kiválóan tartós, állandó fényerejű „Radium fény” gáz izzótesteket, (harisnyákat) melyek a legolcsóbbak.

Jókarban tartását jutányos árban elfogad, csillárok s. t. ujjátisztítását, valamint minden e szakmába vágó javításokat, elvállal gyorsan és szakszerűen végez.

Serravallo

Vasas Kina-bora.

A bécsi 1906. évi egészségügyi kiállításon
államdíjat és aranyérmet nyert.

Erősítőszert gyöngéledők, vérszegények és láb-
zók részére. Étvágygerjesztő, idegerősítő, vér-
javító szer. — Kiválóan jóízű.

Több mint 5000 orvosi elismerő nyilatkozata
Kapható:

J. Serravalló-nál

Triesz-Barcola.

A gyógyszerárakban 1/2 lit. ü. 2 kor. 60 fillér,
1 lit. ü. 4 kor. 80 fill.

Szőlőoltvány.

szállít fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban má 1 évek óta elsőnek és megbízhatóbbnak ismert

Külföldi első szőlőoltvány telep; tulajdonos GASPARI FRIGYES Medgyes 25. sz. (Nagy külföld m.) Tessék képes árjegyzéket kérni! Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennélfogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől ugy szó-, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról. 2210

SICULIA!

A Málnási forrásvíz

A gyomor-égést azonnal megszünteti

A gége, torok, tüdőgyomor, bél, vese, hólyaghurutos bántalmainál felülmulhatatlan.

Páratlan nyálkaoldó és étvágygerjesztő

Magyarországi főraktár:

Brázay Kálmán Bpest
József-körút 37. Telefon 59-46

A sós savanyú vizek királya

A legjobb gyógy- és asztali üdítővíz

Kapható minden gyógyszerárúháznál és drogeriákban.

Világkiállítás St. Louis 1907. "GRAND PRIX".

Jobban tisztít, mint más fémfolteltávolítók.

Tisztíts csak

Globusz

fémfolteltávolító kivonat

A legjobb fémfolteltávolító a világon

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasabb szer a

Mollitergin,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdeségét, hamvasságát, rózsaszínben játszó fehérségét. Megszünteti a kézörösséget. Az eldurvult, kirepedezett ésszékiújítja arcot vagy kezét, a legrövidebb idő alatt fehérré és puhává tesz! Poudre alá is igen ajánlható!

Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páratlan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó“-hoz

Debrecenben, Főpiac 31. sz. alatt,
1938 a városházzal szemben.

Ágybavizelés.

Azonnali szabadulásért jótállás. Felvilágosítás díjlan. Kor és nem megadandó! Fényes köszönőlevelek. — Orvosiilag ajánlva.

„SANITAS“ intézet

VELBURG P. 191. Bayern. 2467

Anyák, óvjátok gyermekeiteket a hátrgerincelgörbüléstől!

Nincs többé elgörbült test!

Ma az én utól nem ért, a legismertebb orvosok által ajánlott orthopéd-támasztó fűzőmet használja. Mesésen könnyű és hygienikus! Vattázás nélkül elfűdi az egész elgörbülést. Ferdén növesre hajló iskolás gyermekeknek nélkülözhetetlen mentő- és óvóeszköze! 30 éve fennálló testgyógyászati műintézetemben a legtekintélyesebb technikai kivitelben és mérsékelt árak mellett készülnek, továbbá: egyenestartók, járőkészülékek, mülábak és műkezek, cs. és kir. szabadalmazott KELETI-féle sérvkötők-haskötők.

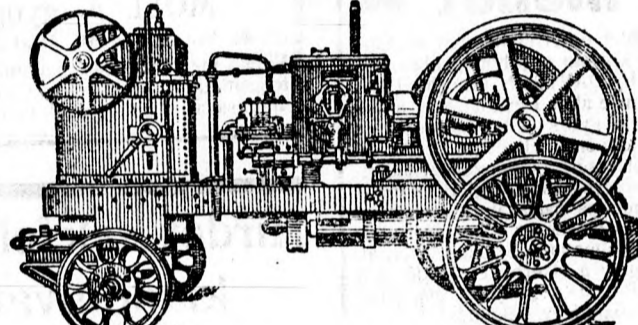
Uj! Gummi-görcsérharisnyák Uj!
varrat nélkül, valamint a betegápoláshoz szükséges eszközök.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

KELETI J. orvos-sebészeti műszerek és gummiárak gyára

BUDAPEST, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

Eredeti „OTTO“ benzin-lokomobilok

Műhely: BUDAPEST, IX., Mester-utca 31. sz.

Műhely: BUDAPEST, IX., Mester-utca 31. sz.

benzin-, petrolin-, világítógáz-, földgáz- és szivógázmotorokat 1—1500 lóerőig

gyárt elismert elsőrangú, versenynekül kivitelben csakis LANGEN és VOLF motorgyára Budapest, IV., Váci-körút 59.

NAGYENYED-FA

Alsófehér m.

forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet I. fajtisztá anyagra.

városok és községek közutai befásítására legalkalmasabb a

Gömbakác.

Szállítunk 2.50 m. magas erőteljes szép koronájú fákat
100 dbként 120.— Kor.-ért.

Többi szakmabeli cikkekről árjegyzéket ingyen küld:

FISCHER és Társai

Fásipari és faipari vállalkozások

Óh jaj! Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuk az

„EGGER“-mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek. Doboza 1 és 2 korona. Próbadoz 50 fillér. Fő- és szétküldési raktár: „N A D O R“ gyógyszerár Budapest, VI., Váci-körút 17. szám.

Megfejt ez az átkozott köhögés.

Kapható Debrecenben:

Balázs Ödön, L. Kovách Nándor, Kocián Dezső, Mihalovics Jenő, Muraközy László, Radákovics Géza, dr. Rothschnek V. Emil, Mauthner Alfréd és Tóth Béla gyógyszerészeknél.

Éljen! EGGER-mellpasztilla csakhamar meggyógyított.

Eladó ingatlanok.
 Varga-utca 18. számú 433 négyszögöl nagyságu
házas telek
 ugyanis a Boldog falvai kertben egy 2748 négyszögöl területű
gyümölcsös pajtával
 eladó. Értekezhetni: Piacz-u. 32. I. em. **Szedlák és Vámos** cégénél. Telefon 93.

OSERS és BAUER.
 Kizárólagos motorgyár: WIEN, XX., Dresdnerstrasse 81—83a.
 Magyarországi fióktelep: BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 18.

Benzin-lokomobilos

cséplőszerelvények a legszolidabb kivitelben.

Benzinmotorok. Szívógázmotorok.

A jelenkor legolcsóbb üzemereje 2—3 fillér üzemköltség óra-lőerőnkint. Több száz telep üzemben. **Elsőrendű szolid gyártmány!** Kedvező fizetési feltételek. Költségvetés és árjegyzék ingyen. Benzin-lokomobilos cséplőszerelvényeink a többek között a következőknél tekinthetők meg üzemben: Ifj. Rohody Pál, Berczel, Szabolcsm. 4 HP. cséplőszerelvény. Farkas Ferencz, Berczel, Szabolcsm. 4 HP. cséplőszerelvény. Jeskó Mihály, Csemernye, Varannó mellett, 8 HP. cséplőszerelvény. Dörner Károly, Nagyzsar, Gál-szécs mellett, 10 HP. cséplőszerelvény. Ziegler Zsigmond, Mogyorós, Mándok mellett, 4 HP. cséplőszerelvény. Kovács Albert, Berencs, Pátróha mellett, 4 HP. cséplőszerelvény.

Nincs többé haj! 2547

Ganibal csodás szőrtelenítő vize

2 perc alatt, egyszeri használat után teljesen eltünteti gyökerestől az arcon és a testen (kézen, karon és lábakon) nőtt szőrszálakat. Nem izgatja a bőrt. Hatása biztos, állandó, tökéletesen ártalmatlan és kellemes illatu. Sok hálaírat. Egy flacon erős arcszőrökhöz 5 frt, estéhez 5 frt, nagy üveg uraknak testszőr ellen 6 frt. Postai szétküldés utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése után

GANIBAL B. M. vegyész által Wien III.

„M-i-i-t? — Papa megengedte! Hisz valódi Jakobi-ké! Antinicotin cigarettahüvelyek fadobozban!!

Figyelem! Csakis a „JAKOBI“ jelzéssel valódi Minden doboz egy értékes bővészkártyát tartalmaz.

Legolcsóbb és legjobb hatású **HASHAJTÓ.**

Neustein Fülöp cukrozott hashajtó labdaccai

(NEUSTEIN ERZSÉBET-PILULAI)

felülmulja minden tekintetben a hasonló készítményeket. Fenti szer mentes minden káros alkatrésztől, a legjobb sikerrel használják az altest bántalmainál. könnyű székletétet szerez, vértisztító egy gyógyszer sem ártalmatlanabb és alkalmasabb a

székrekedés

legyőzésére, mint a legtöbb betegség okozója. Cukrozott volta miatt a gyermekek is szívesen veszik. Egy doboz 15 pilula tartalommal 30 fillér, egy tekercs 8 dobozzal, tehát 120 pilulával 2 korona.

A pénz előreküldése mellett bérmentve **Óvás!** Utánzatoktól óvakodjunk, „Neustein Fülöp hashajtó pilulái“ tessék kérni! Csak akkor valódi, ha minden dobozon a törv. bejegyzett Szent Lipót védjegy és Philip Neustein gyógyszerész aláírása fekete vörös nyomásban olvasható. A keresk. törv. által védett csomagjainkon cégünknek rajta kell lennie.

NEUSTEIN FÜLÖP gyógyszerháza Szent Lipóthoz
 Wien, Plankengasse 6.
 2314 Kapható minden gyógyszerháznál.

Árlejtési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város közönsége az építendő cs. és kir. csapatkórház következő munkálatainak biztosítására zárt ajánlati versenyt hirdet:

Föld, kőműves és elhelyező-, burkolati (keramit, cem. lap, aszfalt, beton) kőfaragó-, vas-, ács-, tetőfedő-, (asbest cem. pala) bádogos-, asztalos-, lakatos-, mázó-, üveges-, padlózati-, (hézagmentes p) szobafestő-, kályhás-, vízvezetéki-, csatornázás-, vasbeton-, (mennyezet s lépcső) munkákra.

Ajánlat tehető minden munkára, együttesen vagy munka nemenként külön-külön, de csakis a Debreczen sz. kir. város által kiadott ajánlati és költségvetési űrlapokon, melyek a városi mérnöki hivatalban Simonffy-u. 2/b. munkanemenként 20 fillérért megszerezhetők.

Ugyancsak a mérnöki hivatalban a terv általános és részletes feltételek naponta 8—1 óráig megtekinthetők.

Az ajánlatok lepecsételt borítékban „Ajánlat a csapatkórház. . . . munkájára“ felirással ellátva Debreczen sz. kir. város polgármesteri hivatalában **1909. évi márczius hó 17. déli 10 óráig** adhatók be s ugyanezen nap d. e. 1/2 11 órakor nyilvánosan bontatnak fel.

Később érkezett vagy a feltételeknek és ezen hirdetménynek meg nem felelő, távirati és utó ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlat beadása előtt tartoznak ajánlattevők az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzt a város házipénztárába letenni s erről szóló elösmervényt az ajánlathoz csatolni.

Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig maradnak kötelezettségben. A város fenntartja magának azon jogot, hogy az ajánlatok közül szabadon választhasson, vagy azok mellőzésével a munkálatokat más uton biztosíthassa.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1909. évi február hó 15-én tartott üléséből. 2567

Városi Tanács.

LEGNAGYOBB-SZŐLŐOLTVÁNYISKOLA
 AZ ÁLLAMI FELÜGYELET MELETT LETESÜLT
MILLENNIUM
TELEP
NAGYÓRSZ
TORONTAL M.

TERJEDÉSE 500 NAT. HOLD
 TERÜLET SOK MILLIÓ
 ÁRJEYZÉK INGYEN

MILLENNIUMTELEPEN VETTEM **NEM A MILLENNIUMTELEPEN VETTEM**

FAZEKAS IMRE

Villamos-világítás és Erőátviteli Vállalata
az Egyesült Villamossági és Gépgyár R. T. képviselője. — Iroda

Debreczen, Piacz-u. 77. sz. (az udvarban.)

Telefon sz. 567. Telefon sz. 567.

Elvállal Villamos világítási berendezéseket, lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére a legszolidabb kivitelben erőátviteli motor berendezéseket. Nyomdák, műhelyek, szivattyúk stb. meghajtására a leghasznosabb kivitelben. — Telefon és szobacsengő berendezéseket.

Szállít mindennemű szerelési anyagot, csillárokat, dynamo-gépeket, motorokat, műszereket, ivés izzólámpákat, dr. Just Wolfram lámpákat. Tervek és költségvetés díjtalan.

Telefon 5.

Telefon 5.

Aratógépeket,

kéveköző, marokrakó és fűkaszáliakat a legteljesebb felelősség és kedvező fizetési feltételek mellett szállít olcsóbban, mint bárhol

BAGI ISTVÁN

gazdasági gépműhelye és gépraktára

mint szakértő iparos, díjmentesen felszereli és munkába állítja. Ajánlja továbbá saját talmányu szántóvető tengeri-gépeit csakély 25 koronáért darabonként és általában a legolcsóbb bevásárlási forrás gazdasági gépekben.

Tisztelettel:

Bagi István.

2266

Tessék ajánlatot kérni.

Hajkereskedők, Hajhálókészítők, Faktorok

kéretnek ajánlataikat beküldeni

Pessl

cs. és kir. udvari női fodrászhoz,

Wien, I. Körtnerstrasse 28.

Eladó bikák.

Szunyogh Szabolcs esztári gulyájából
eladó 2 drb három éves és 14 drb 2 éves
magyar tenyészbika.

2563

Bővebbet Móricz Pál Esztár, u. p. Pocsaj.

Meghívás.

a **Forgalmi bank részvénytársaság**

1909. évi márczius hó 7-én d. e. 11 órakor Debreczenben üzleti helyiségében tartandó

II. évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozati

1. Az igazgatóság által előterjesztett mérleg az 1908. évről és az arra vonatkozó jelentés.
2. A felügyelőbizottság jelentése.
3. A mérleg helybenhagyása, a felmentvény megadása és az 1908. évi tiszta nyereség feletti intézkedés.
4. Három igazgatósági tag helyének betöltése választás útján.

Debreczen, 1909. február 20. napján.

Az igazgatóság.

A részvényesek kik szavazati jogokkal élni óhajtának, kötelesek részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt legalább 8 nappal a közgyűlés előtt a társaság pénztáránál, vagy bármely más debreczeni pénzügyintézetnél letéti elismervény ellenében letenni.
A felügyelőbizottság által felülvizsgált mérleg az igazgatósági jelentéssel együtt a közgyűlés előtt 8 nappal a társaság üzleti helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthető.

VAGYON.		Mérleg-
Készpénz		50,510.94 K.
Váltók	1.101,876.96 "	
Folyószámlák fedezet mellett	887,655.90 "	
Értékpapírok	295,188.11 "	
Jelzálogos kölcsönök	385,794.57 "	
Adósok	20,469.49 "	
Áruüzletekben	168,945.27 "	
Felszerelések	10,000.— "	
Átmeneti kamatok	5,538.64 "	
		2.905,979.88 K.

VESZTESÉG.		Eredmény-
Fizetések		41,990.27 K,
Üzleti adók	11,137.18 K.	
Adótartalékba	15,000.— K.	26,137.18 "
Üzleti költségek és házbér		15,633.27 "
Leírás a felszerelésekből		2,661.10 "
Jótekmencélokra		434.90 "
Nyereség		86,734.99 "
		173,591.71 K.

számla.		TEHER.
Részvénytőke 3000 drb 200 K. n. é. részvény		600,000.— K.
Tartaléktőke	42,000.— K.	
Rendkívüli tartaléktőke	10,500.— K.	
Adótartalékba	15,000.— K.	67,500.— "
Visszszámított váltók		850,838.— "
Folyószámlai követelők		1.198,398.— "
Átmeneti tételek		102,508.26 "
Nyereség		86,734.99 "
		2.905,979.88 K.

számla.		NYERESÉG.
Nyereségáthozat a múlt évről		1,326.74 K.
Kamatok, üzleti haszonrészesedések, jutalékok és áruüzleti jövedelmek		172,264.97 "
		173,591.71 K.

Kelt Debreczen, 1909. december 31.

UNGÁR JENŐ vezérigazgató.

Dr. BRUCKNER ERNŐ elnök.

GERÉBY PÁL alelnök.

CZIRA ENDRE főkönyvelő.

dr. Berger Andor Gara Alajos

dr. Hegedüs Jenő Kontsek Géza

Killer Ede Ligeti Ödön

dr. Váradi Szabó János.

Jelen zármérleget az intézet fő és segédkönyvekkel összehasonlítván, azt azokkal mindenben megegyezőnek találtuk.

IFJ. SCHVARTZ VILMOS f. b. tag. KONTSEK KORNEL f. b. tag. FISCH LAJOS f. b. elnök. DR. GERÉBY GYÖRGY f. b. jegyző.

HAJDU IMRE f. b. tag.